

Bohoslužby v Zábřehu 6.dubna 2014

J 11, 1-45

Milé sestry, milí bratři, jedna z věcí, na které stojí lidský život, je přátelství. Dává životu otevřenost, člověk, který má přátele může být otevřen druhým, sdílet s nimi svůj život, jeho bolesti a strasti. Přátelství v sobě nese cosi poklidného, bezpečného, radostného. Když sportovci hrají přátelské utkání, tak je to vlastně spíš takové zápasení pro radost, bez vypětí a podrazů na pozadí, na rozdíl od zápasů mistrovských. Zkrátka při jednání s přáteli se nemusíme bát toho, co nás jinak děsí v běžném životě v tomto světě. Proto je zřejmé, že přátelství se nerodí jen tak, nepřichází lusknutím prstů, ale chvíli to trvá, než o někom řekneme, že toto je skutečný přítel.

V době, kdy je téměř nutnost mít přátele, je vždy trochu otázka, jak moc jsou tito přátelé skutečně přáteli. Přátelství nejsou jen skvělé volnočasové zážitky či sdílení legračních historek a fotek ve virtuálním světě. Jedno přísloví praví, že v nouzi poznáš přítele, či jak také píše kniha Přísloví: *V každickém času miluje přítel, byl zrozen bratrem pro dobu soužení.* Přátelství je něco, co není odvozeno od situace člověka, ale zaměřuje se na něj samotného. Přátelé jsou nám přáteli ne pro to, co jsme, ale kdo jsme. Proto neutíkají, když je s námi zle, ale naopak, přicházejí a podepírají, pomáhají nést tíži života a jeho různých zkoušek. Proto jsou tak cenní a důležití, nejsou jen diváky, ale jsou spolutvůrci našeho života.

Těsně před Velikonocemi nazve Ježíš své učedníky přáteli. Je to jistě velké vyznamenání, když takto přeneseně smíme i my být nazváni Ježíšovými přáteli. Jaká je hle hloubka tohoto přátelství, co to vlastně s sebou nese, to můžeme vidět i v tom dnešním textu. Jde v něm o příběh Lazara. To byl člověk, kterého měl Ježíš rád, on i jeho sestry byli Ježíšovými přáteli. A právě tento Lazar vážně onemocněl. Ježíš zpočátku vypadá netečně a vlastně určitý pohled na jeho selhání zůstává přítomen po celý příběh. Když přijde do Betánie, slyší od Marty, Marie, ale vlastně i dalších poznámku, že přeci mohl Lazarově smrti zabránit. Kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel, tak praví obě sestry a přítomní hosté dodávají, že přeci bylo v jeho moci Lazara zachránit. Když mu na něm tolik záleželo, že má v očích slzy, což asi doposud nikdo neviděl, proč nezabránil jeho smrti? Nechtěl, nemohl? Je to podivné a zdá se, že Ježíšova moc zde naráží na určitou hranici. Ani přátelství nepomůže, aby ho Ježíš zachránil? Když se nenasadí tolik pro své přátele, co potom ti ostatní? Je sice úžasné, že v tuto chvíli je zde, stejně jako mnoho jiných přichází s útěchou, což přátelé dělají. Ale přeci jenom se zdá, že od Ježíše všichni čekali mnohem víc. Čekali, že projeví svou moc ve prospěch přátel, a nikoliv, že jen

přijde vyjádřit pozůstalým svou účast. To je v tomto případě poněkud málo. Když má moc uzdravit a tak odvrátit smrt, proč tak v tomto případě neučinil? Proč nechal Lazara zemřít? Přece platí, že pro své přátele toho učiníme co nejvíc, využijeme všech možností, které se nám nabízejí, abychom jim pomohli.

Učedníci přeci jen viděli trochu víc. Proto byli napjati, jak všechno dopadne. Jim totiž Ježíš řekl, že Lazar zemřel a on ho jde probudit. Zde není jiná možnost, než mluvit o vzkříšení. Lazar bude vzkříšen. Ostatně i Martě to Ježíš říkal, když přišel. Tvůj bratr vstane. Ne někdy v daleké budoucnosti, ale nyní. Pravda, je to trochu jiné vzkříšení, než bude zanedlouho Ježíšovo, v případě Lazara, stejně jako třeba mládence z Naimu či Jairově dcery, jde o vstání do současného života, kdežto v Kristu Ježíši začíná život zcela nový. Nicméně ve vzkříšení Lazara jde o něco trochu jiného. Jde právě o onu hloubku Ježíšova přátelství. Po příchodu do Betánie je na Ježíši vidět, že ho celá situace vzala a vyvedení z hrobu koná jako reakci na nesmírný smutek, jako zahlazení toho, že se mu nepovedlo Lazara zachránit. Avšak je to jen dojem. Učedníci jsou svědky toho, že Ježíš počítá s tím, že v době jeho příchodu bude již Lazar mrtev. Nepřichází ho uzdravit, ale vzkřísit. Dříve než vyrazil, se tak rozhodl. Proč vlastně toto všechno koná? Mohl vyrazit dřív, Lazara uzdravit, tak jako mnohé jiné a hotovo. Jenže Ježíš přeci jen chce všechny přítomné a zejména své učedníky posunout kousek dál. Ukazuje, že dokáže vítězit nad smrtí. V příběhu to můžeme vidět dokonce hned dvakrát.

Moc smrti překonává Ježíš poprvé, když se rozhodne jít Lazara probudit. Prvním krokem je, že se smrti nebojí. Učedníci mu přeci říkali, že to není dávno, co ho v Judsku chtěli kamenovat a on se tam chce zase vrátit. Je na nich vidět určitý strach. Ale on se nebojí. I když mu hrozí nebezpečí, i když se může stát, že ho zabijí, a vlastně to tak zanedlouho skutečně bude, přesto jde. Neutíká, nevyhýbá se, neoddaluje smrt, ale jde se jí postavit. To pak vidíme zřetelně právě ve vzkříšení Lazara. Mnozí mu namítali, že ho přeci mohl zachránit před smrtí. Co by to ale znamenalo? Jaká by to byla záchrana? Žádná. Nezachránil by ho, jen by smrt oddálil. A to on nechce. Překonání smrti není v jejím oddalování, ale v porážce, zlomení její moci. Člověk se přeci nemůže považovat za vítěze jen proto, že se zatím neutkal se svým protivníkem a tím pádem od něj nemohl být poražen. A tak podruhé překonává Ježíš moc smrti, když volá Lazara ven z hrobu. Co takový čin dokáže s lidmi udělat, je zřejmé. Jsou ohromeni, protože něco takového se prostě nevidí jen tak. Je to mimořádný projev Boží moci. Jen Bůh dokáže dávat život, jen Bůh má takovouto moc nad životem i smrtí. Nikdo z lidí něco takového nedovede. A tak Ježíš se projevuje jako ten, který ukazuje Boží moc, skrze kterého tato moc jedná. Vzkříšení je krok k životu, který se bez Boha neobejde. Když Ježíš křísí Lazara, dává poznat, že právě tuto cestu k životu Bůh pro člověka vybral. Ježíš nepřišel proto, aby lidský život jen držel v určitém stavu, ale přišel, aby ho vrátil zpět i v případech, kdy už se zdá, že to zkrátka nejde, kdy už krachuje, zaniká. Ježíš volá Lazara z hrobu, vytrhuje ho z moci smrti. To je také podoba jeho přátelství. Být Ježíšovým přítelem znamená mít naději, že ani smrt nám nemůže ublížit a udržet nás ve své moci.

Ještě v takovém úvodu Lazarova vzkříšení zazní jeden důkaz přátelství. Zní z úst Tomáše. Když se Ježíš zmínil, že půjde do Judska a učedníci mu připomínali, že jej tam chtěli kamenovat, Tomáš vyzývá učedníky, aby šli s Ježíšem, aby spolu s ním zemřeli. Ježíš jde a nebojí se smrti. Učedníky to posiluje, že se odhodlají jít také, i kdyby to mělo znamenat, že o život přijdou. Síla jejich přátelství k Ježíši jde až k ochotě vlastní oběti. Neutíkají, nepočkají někde v ústraní, ale jdou s ním, aby nesli stejný úděl. Je to rozhodnutí, které stojí na začátku i jejich cesty života, ač to v tuto chvíli není tak patrné. Ale právě ono odhodlání jít s Ježíšem, i když mu hrozí kamenování, i když je v nemilosti, tak toto odhodlání prokazuje, že člověk je opět Božím přítelem. A být Božím přítelem je jediná cesta života. Vždyť on je ten, v jehož blízkosti se smíme cítit bezpečně, smíme se mu otevřít a nemusíme mít strach, že to proti nám použije, nebo že se tím bude dobře bavit. Bůh je přítel, který je možná někdy trochu tajemný, to hlavně ve chvíli, kdy se nám snaží pomoci a my o té pomoci máme jinou představu. Avšak je přítelem, který nás provází až za hranice námi myslitelného.

V Lazarově vzkříšení můžeme vidět sílu Boží moci i Ježíšova vztahu ke každému člověku. Lazar mu byl obzvlášť blízký, to je pravda, ale stejnou láskou miluje každého z nás. Vzbouřil se strachu ze smrti, aby Lazara zachránil. Tím ukázal ke svému kříži. Vždyť cesta na kříž je také cestou, kdy se musí vzepřít lidské přirozenosti, která by v tu chvíli raději utekla do bezpečí. Pro naši záchranu ale tuto cestu koná. Proto je tím nejlepším přítelem. Ve chvíli, kdy jsme odsouzeni pro své viny, on je bere na sebe. Nehledá naše polehčující okolnosti, neptá se po různých výmluvách, po tom, co řekneme na svou obhajobu. Z lásky k nám činí, jak činí. Z lásky, která se neptá na to, co bylo, ale na to, co chceme udělat. To je pravá tvář přátelství. Hledí do budoucna, vidí toho druhého v jeho lepším světle. Zároveň to ale není mávnutí nad minulostí. Hřích zde byl, smrt má své právo. Jak se ale ukáže zanedlouho, tohoto práva je zbavena, když se pokusí zmocnit Ježíše. Skutečná záchrana vede vydaností smrti. Ježíš se ji vydal, ona ho ale nemohla ve své moci udržet. Vydat se ji byli odhodláni i učedníci. K tomuto vydání jsme vedeni i my. Nový život začíná, když jsme pohřbeni tímto světem a probuzeni Ježíšem. V případě Lazara jsme to viděli reálně, pro nás to pak platí i obrazně. Získáváme život, získáváme skutečné uzdravení, když umíráme tomu, co nás doposud naplňovalo, a dáváme prostor Ježíši, když nás jeho zavolání zve znovu k životu.

Pozvolna se blíží čas velikonočních svátků. Doba, která zbývá, je pro nás výzvou k zamyšlení nad jejich významem pro naše životy. Co může dát Ježíši? Myslím, že mu můžeme dát své přátelství. Asi mu nebudeme tak dobrými přáteli jako on nám. Ale přesto můžeme být těmi, kdo se pro něj nasadí, kdo stejně jako Tomáš řeknou, že půjdou, aby spolu s ním zemřeli. Vždyť touto cestou také spolu s ním budeme vzkříšeni. Asi toho není v našich silách moc, co bychom mohli Bohu dát, co pro něj udělat. Myslím ale, že bude zcela dostačující, když se budeme chovat jako přátelé, jako ti, kteří přicházejí a hlásí se k němu i tehdy, když to není zrovna populární a výhodné. Ježíš je našim přítelem a proto je pro nás radost, že smíme očekávat jeho slovo, jeho blízkost, jeho moc proměňující náš život a smíme se hlásit k jeho dílu, i když k němu patří potupa kříže.

Pane Ježíši, nazval jsi nás přáteli a jako Lazara i nás voláš z našeho hrobu k životu. Děkujeme za tvé dílo a prosíme, abys jej při nás stále naplňoval, abychom i my mohli v tomto světě směle vyznat, že jsi naším přítelem, kterého následujeme v hanbě i slávě.

Amen.